EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 8.10.2019
COM(2019) 454 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om fødevarer og fødevareingredienser, som er behandlet med ioniserende stråling i 2016-2017

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse

1. RESUMÉ 2
2. BAGGRUND 4
3. GODKENDTE BESTRÅLINGSANLÆG 5
4. RESULTATERNE AF KONTROL UDFØRT PÅ BESTRÅLINGSANLÆG I 2016-2017 5
5. RESULTATER AF KONTROL I MARKEDSFØRINGSLEDDET 6

1. RESUMÉ

I henhold til artikel 7, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/2/EF af 22. februar 1999 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om fødevarer og fødevareingredienser, som er behandlet med ioniserende stråling[1], skal medlemsstaterne hvert år meddele Kommissionen:

– resultaterne af den kontrol, der er foretaget på anlæg, der foretager ioniserende bestråling, herunder navnlig de kategorier og mængder af fødevarer, der er behandlet med ioniserende stråling, samt de anvendte doser, og
– resultaterne af den kontrol, der er foretaget i markedsføringsleddet.

I henhold til direktivets artikel 7, stk. 4, skal Kommissionen i Den Europæiske Unions Tidende offentliggøre:

– nærmere oplysninger om de godkendte bestrålingsanlæg i medlemsstaterne samt om ændringer i deres status
– en rapport på grundlag af de oplysninger, de nationale kontrolmyndigheder indgiver hvert år.

Denne rapport dækker perioden fra 1. januar 2016 til 31. december 2017. Den indeholder en sammenfatning af de oplysninger, som de 28 medlemsstater har indsendt til Kommissionen om 2016, og som de 27 medlemsstater har indsendt til Kommissionen om 2017. Malta har ikke indsendt data for 2017.

Periode: **1/1/2016 – 31/12/2017**

Berørte lande: EU-medlemsstater og EFTA-lande

Kilde: 28 medlemsstater og Norge

Bestrålingsanlæg:

– Antal lande med anlæg: 14 medlemsstater og Norge
– Antal godkendte anlæg: 24
– Antal nedlagte anlæg: 2
– Antal lande, der anvender bestråling: 10 medlemsstater og Norge

Behandlingsdata:

– Mængde af behandlede produkter: 10 211 ton (-11,4 %) sammenlignet med 2015 i gennemsnit
– Primært behandlede varer: Frølår (57 %) og tørrede aromatiske urter, krydderier
– og krydderurter (20,77 %)
– Primært sted for bestråling: Belgien (68 %) og Nederlandene (13 %)

Kontrol foretaget i markedsføringsleddet:

– Antal analyserede prøver: 11 162
– Antal prøver, der ikke opfyldte kravene: 87 (0,8 %)

[1] EFT L 66 af 13.3.1999, s. 16.

– Primært analyserede varer: Urter og krydderier (42 %)
Korn, frø, grøntsager, frugt og produkter heraf (22 %)

2. BAGGRUND

Bestråling af fødevarer er behandling af fødevarer ved en bestemt form for strålingsenergi, der er kendt som ioniserende stråling. Strålingsenergi har forskellige bølgelængder og grader af effekt og forsvinder, når energikilden fjernes. Bestråling anvendes til sundhedsmæssige og plantesundhedsmæssige formål for at dræbe bakterier (såsom *Salmonella*, *Campylobacter* og *E. coli*), der kan forårsage fødevareforgiftning, og for at eliminere skadegørere på planter eller planteprodukter som f.eks. insekter og andre skadedyr. Den anvendes også til at forsinke modning af frugter, til at forhindre grøntsager (såsom løg og kartofler) i at spire og i sidste ende til at forlænge fødevarers holdbarhed. Bestråling af fødevarer kan ikke erstatte korrekt håndtering af fødevarer, og bestrålede fødevarer kræver stadig passende køling og skal koges/steges forud for indtagelse, når det er nødvendigt.

EU's lovgivningsmæssige ramme for bestråling af fødevarer ("direktiver om bestråling af fødevarer") består således af:

– Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/2/EF (rammedirektiv) af 22. februar 1999 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om fødevarer og fødevareingredienser, som er behandlet med ioniserende stråling. I direktivet fastsættes der særlige bestemmelser for fremstilling, markedsføring og import af behandlede fødevarer og fødevareingredienser.

– Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/3/EF (gennemførelsesdirektiv) af 22. februar 1999 om opstilling af en fællesskabsliste over fødevarer og fødevareingredienser, som er behandlet med ioniserende stråling[2]. Listen omfatter i øjeblikket én fødevarekategori: tørrede aromatiske urter, krydderier og krydderurter. Kommissionen offentliggør i Den Europæiske Unions Tidende[3] listen over nationale godkendelser af fødevarer og fødevareingredienser, som det er tilladt at behandle med ioniserende stråling.

Fødevarer og fødevareingredienser må kun bestråles på godkendte bestrålingsanlæg. For anlæg i EU meddeles godkendelsen af medlemsstatens kompetente myndigheder. Medlemsstaterne skal i henhold til artikel 7, stk. 3, i direktiv 1999/2/EF meddele Kommissionen listen over deres godkendte bestrålingsanlæg.

Alle fødevarer, som er bestrålet eller indeholder bestrålede ingredienser, skal være behandlet (bestrålet) udelukkende på godkendte anlæg. Listen over godkendte bestrålingsanlæg i medlemsstaterne offentliggøres af Kommissionen i Den Europæiske Unions Tidende [4].

[2] EFT L 66 af 13.3.1999, s. 24.

[3] EUT C 283 af 24.11.2009, s. 5.

[4] EUT C 37 af 30.1.2019, s. 6.

I henhold til artikel 6 i direktiv 1999/2/EF skal bestrålede fødevarer eller bestrålede fødevareingredienser, der indgår i en sammensat fødevare, mærkes med betegnelsen "bestrålet" eller "strålekonserveret" eller "behandlet med ioniserende stråling" eller "konserveret med ioniserende stråling".

For at håndhæve den korrekte mærkning eller påvise produkter, der ikke er tilladt, har Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) udarbejdet en række analysemetoder efter at have fået mandat hertil af Europa-Kommissionen.

3. GODKENDTE BESTRÅLINGSANLÆG

Der er nu 24 bestrålingsanlæg i EU. To tidligere godkendte bestrålingsanlæg blev lukket i 2015.

Anlæggene er beliggende i 14 medlemsstater: fem i Frankrig, fire i Tyskland, to i Bulgarien, Nederlandene og Spanien, et i Belgien, Tjekkiet, Kroatien, Estland, Italien, Ungarn, Polen, Rumænien og Det Forenede Kongerige.

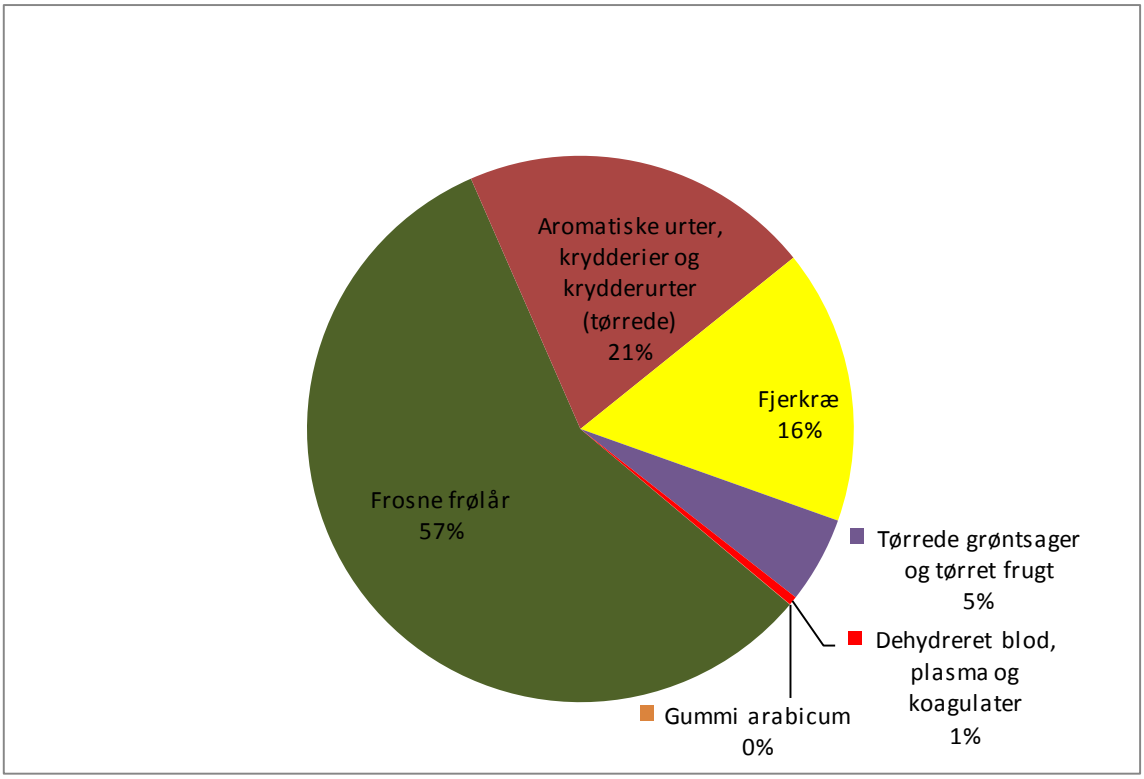
Blandt de 14 medlemsstater, hvor der ligger bestrålingsanlæg, blev der i Bulgarien, Italien, Rumænien og Det Forenede Kongerige ikke foretaget bestråling af nogen fødevarer i den periode, der er omfattet af denne rapport.

4. RESULTATERNE AF KONTROL UDFØRT PÅ BESTRÅLINGSANLÆG I 2016-2017

I alt blev 10 211 ton produkter behandlet med ioniserende stråling i EU-medlemsstaterne i årene 2016 og 2017. Behandlingen fandt hovedsagelig sted i to medlemsstater: Belgien, som behandlede to tredjedele af EU's bestrålede fødevarer (68 %), og Nederlandene (13 %).

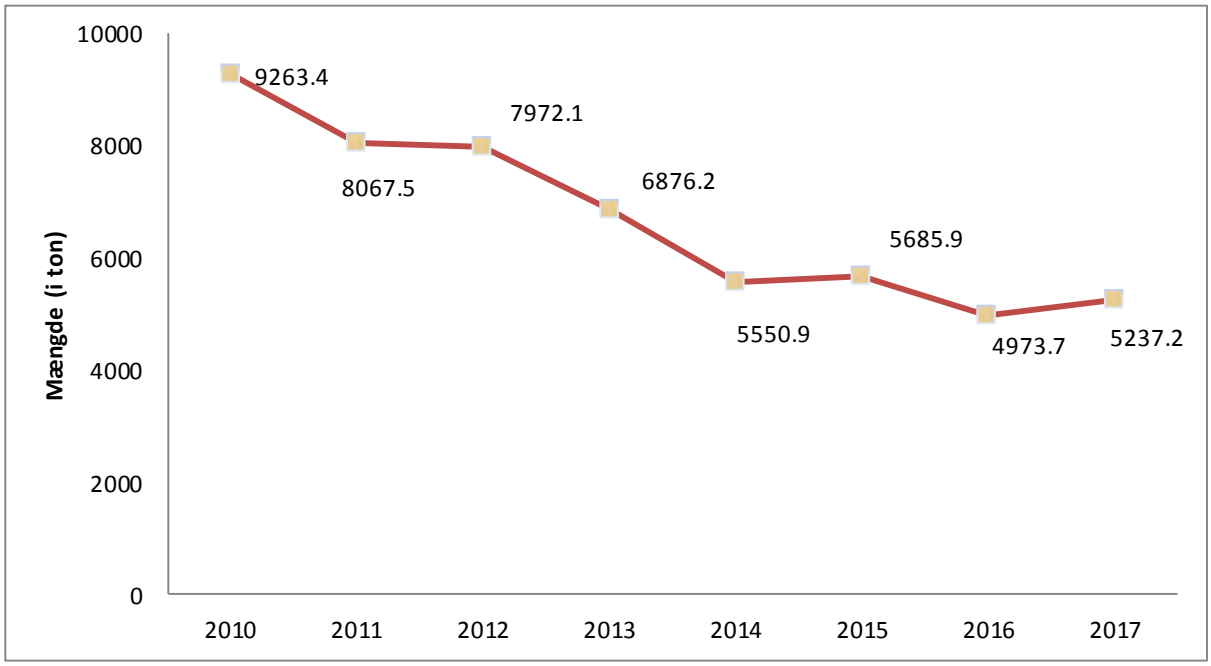
De to varer, der hovedsageligt bestråles i EU, er frølår (ca. 57 %) og tørrede aromatiske urter, krydderier og krydderurter (ca. 21 %). Figur 1 viser fordelingen af produkter, der blev bestrålet på godkendte anlæg i EU-medlemsstaterne i 2016 og 2017.

Figur 1 — Fordeling pr. kategori af bestrålede fødevarer i EU i 2016-2017

Mængden af fødevarer (i ton), der er behandlet med ioniserende stråling i EU, er faldet siden 2010 som vist i figur 2.

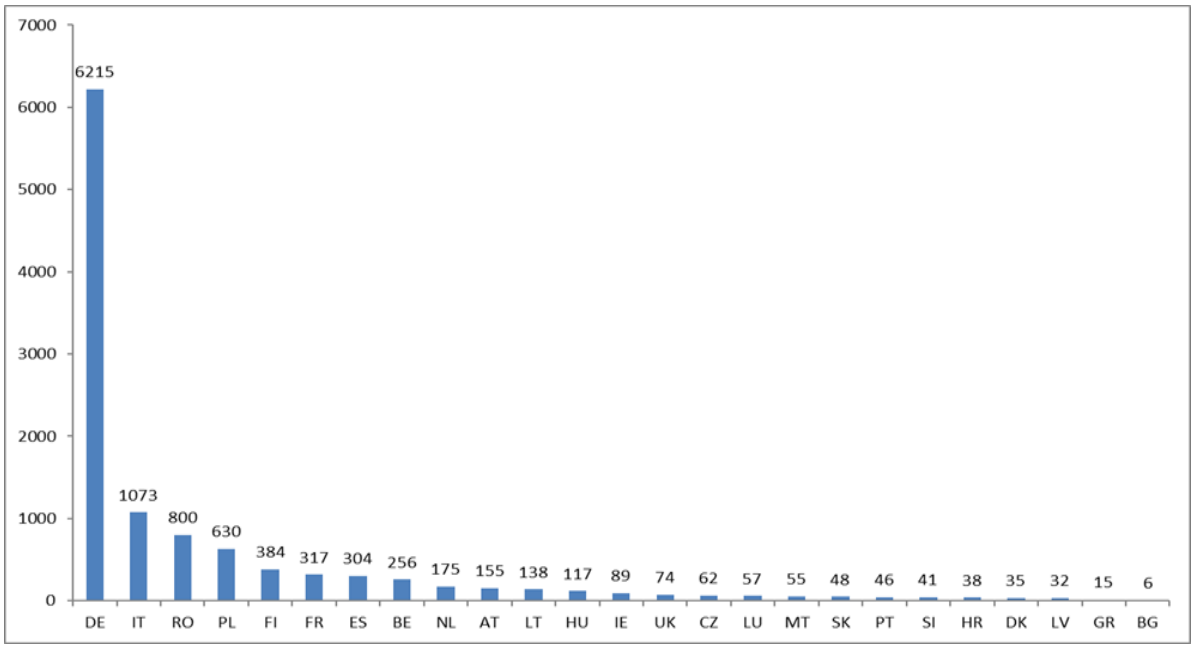
Figur 2 — Mængder af fødevarer, der er behandlet med ioniserende stråling på godkendte bestrålingsanlæg i Den Europæiske Union siden 2010

5. RESULTATER AF KONTROL I MARKEDSFØRINGSLEDDET

I perioden 2016-2017 blev 11 162 prøver analyseret af 24 medlemsstater, dvs. samlet 7,02 % mindre i gennemsnit end i 2015. Oplysningerne for hver medlemsstat findes i bilag II og er sammenfattet i figur 3.

Figur 3 — Antal analyserede prøver i markedsføringsleddet i hver medlemsstat i 2016-2017

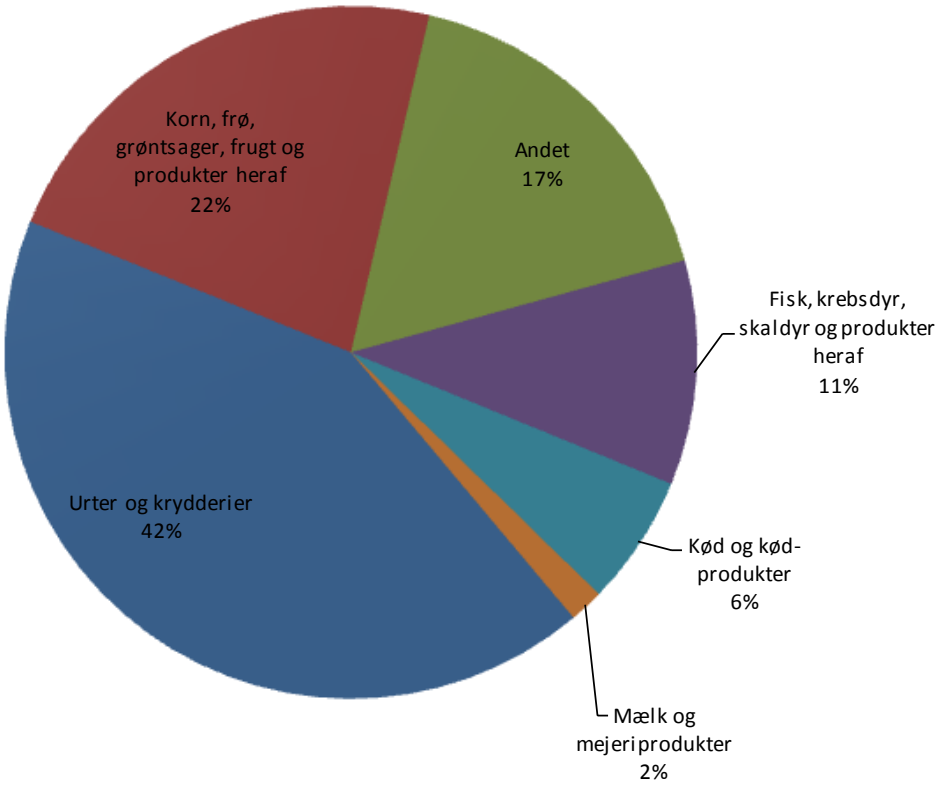

Fem lande (fire medlemsstater og Norge) udførte ikke analytisk kontrol i markedsføringsleddet i 2016-2017 som følge af budgetmæssige begrænsninger (Kroatien (2016), Danmark (2017) og Norge (2016 og 2017)), manglende laboratoriekapacitet (Estland og Cypern (2016, 2017)) eller andre kontrolprioriteter (Sverige (2016, 2017)). Malta indberettede ingen prøver i 2017.

Ud af de i alt 11 162 prøver var 87 ikke i overensstemmelse med kravene (0,8 %), og 113 prøver (1 %) gav ikke klare resultater. Den konstaterede manglende overholdelse var hovedsageligt ukorrekt mærkning og forbudt bestråling. Procentdelen af manglende overholdelse var lavere end i den foregående rapport.

I markedsføringsleddet, som vist i figur 4, var størstedelen af de analyserede produkter "urter og krydderier" (42 %) og "korn, frø, grøntsager, frugt og produkter heraf" (22 %). Under kategorien "Andet" (kosttilskud og supper og saucer) var procentsatsen 17 %.

Figur 4 — Fødevarekategori, der er analyseret i markedsføringsleddet i Den Europæiske Union i 2016-17

Korn, frø, grøntsager, frugt og produkter heraf 22%
Andet 17%
Fisk, krebsdyr, skaldyr og produkter heraf 11%
Kød og kød-produkter 6%
Mælk og mejeriprodukter 2%
Urter og krydderier 42%